

pînă astăzi⁸. Demn de subliniat este și faptul că, în îndelunga sa carieră, I. Bărbulescu a reușit să creeze o școală, o serie de elevi ai săi ajungînd să publice contribuții interesante la studierea relațiilor romîno-slave (Margareta Ștefănescu, Eufrosina Simionescu și alții)⁹.

O mai restrînsă contribuție, dar nu lipsită la început de căutări originale, a adus la dezvoltarea slavisticii romînești P. Cancel, urmașul lui Ioan Bogdan la catedra de slavistică a Universității din București¹⁰.

La Universitatea din Cluj, deschisă după primul război mondial, slavistica a fost reprezentată la început prin Iosif Popovici, specialist mai ales în probleme de fonetică¹¹ și, în parte, de Th. Capidan, autor al unei lucrări utile consacrate *Elementului slav în dialectul aromîn* (București 1925), precum și al altor studii tratînd despre raporturile lingvistice slavo-romîne^{11a}.

Sub conducerea lui S. Pușcariu, directorul « Muzeului limbii romîne » din Cluj, el însuși preocupat de problemele slavo-romîne¹², E. Petrovici, împreună cu S. Pop, anchetează între 1929—1938 pentru « Atlasul lingvistic romîn » un mare număr de puncte romînești, stringînd un material deosebit de prețios pentru istoria și dialectologia limbii romîne¹³. În ceea ce privește împrumuturile lexicale din limbile slave, hărțile atlasului (seria veche și seria nouă) dau indicații precise și adesea instructive asupra repartiției lor pe teren, ajutînd, prin aceasta, la stabilirea vechimii și sursei lor dialectale¹⁴. Din acest punct de vedere, se poate afirma, fără teamă de exagerare, că astăzi cercetările de etimologie slavo-romînă sînt aproape imposibile fără datele ALR.

O inovație deosebit de interesantă a Atlasului, prezentă mai ales în volumele publicate de E. Petrovici, o constituie anchetarea unui număr de puncte cu graiuri ale naționalităților conlocuitoare, în primul rînd slave: sîrbești (Carașova și Gad, comuna Rudna, în Banat), bulgărești (Beșenova Veche — Arad și Tuzla — Constanța), ucrainene (Brodina — Suceava). Roadele unui atare procedeu, menit să dezvăluie interacțiunile reciproce dintre graiurile romînești și cele slave, maghiare etc. s-au văzut curînd prin publicarea de către E. Petrovici a unei ample monografii intitulată *Graiul carașovenilor. Studiu*

⁸ *Fonetica alfabetului cirilic în textele romîne din veacul XVI și XVII, în legătură cu monumentele paleo-, sirbo-, bulgaro-, ruso- și romîno-slave*, București 1904; *Curențele literare la Romîni în perioada slavonismului cultural*, București 1928; *Individualitatea limbii romîne și elementele slave vechi*, București 1929, și altele.

⁹ Vezi, în acest sens, *Omagiu profesorului Ilie Bărbulescu* (« Arhiva », XXXVIII, nr. 2—4), Iași, 1931.

¹⁰ *Termenii slavi de plug în daco-romînă*, București, 1921; *Despre « rumîn » și despre unele probleme lexicale vechi slavo-romîne*, Buc. 1921. Mai puțin reușită, dar nu lipsită de interes, este *Introducere la filologia și lingvistica slavo-romînă*, București, 1938.

¹¹ Cf., în domeniul slavisticii: *Sur l'accent en serbo-croate*, Paris, 1902; *Une prononciation bulgare. Recherches de phonétique expérimentale*, Cluj, 1931; vezi, de asemenea, *Einige Bemerkungen über die serbo-rumänischen Lehnwörter*, « Slavia », VII, 1928, 1, pp. 15—24.

^{11a} Cf. de exemplu, *Raporturile lingvistice slavo-romîne*, DR, III, 1924, p. 130—238.

¹² Vezi o serie de articole ale sale grupate în *Études de linguistique roumaine*, Cluj — București, 1937, precum și lucrarea de ansamblu *Limba romînă*, Vol. I, *Privire generală*, București, 1940 (pp. 277—310 și passim).

¹³ Cf. cele spuse de S. B. Bernstein în recenzie sa la ALR: după apariția lui « se poate afirma cu toată convingerea că fără datele acestui atlas nu se poate crea o istorie științifică a limbii romîne ». (« Бюллетень диал. сектора Института русского языка », fasc. 3, Moscova Leningrad, 1918, p. 97).

¹⁴ Cf. valorificarea unei serii întregi de hărți în unele lucrări publicate în ultimii ani la noi și în străinătate.